

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wiesław Pędziwiatr
Sędziowie:	SA Bogusław Tocicki SA Edward Stelmasik (spr.)
Protokolant:	Marta Markowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Apelacyjnej Grażyny Nowickiej

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2013

sprawy **W. D. (1)**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawie sygn. V Ds. 72/07/Sp Prokuratury Okręgowej w Świdnicy

z powodu apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 4 lutego 2013 r. sygn. akt III Ko 147/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższa wysokość zasądzonego W. D. (1) odszkodowania i zadośćuczynienia o 52 680 (pięćdziesiąt dwa tysiące sześćset osiemdziesiąt tysięcy) złotych tj. do łącznej kwoty 127 680 (sto dwadzieścia siedem tysięcy sześćset osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się wyroku;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. stwierdza, że Skarb Państwa ponosi koszty postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Pełnomocnicy W. D. (1) pismem z dnia 28.04.2010 r. wnieśli o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, stosowane w sprawie IV Ds. 26/04/Sp Prokuratury Okręgowej w J.(późniejszy nr sprawy – Ds. 72/07/S – Prok. Ok. w Ś.)

1) 250.254, 23 zł. – tytułem odszkodowania,

2) 4 mln. zł. tytułem zadośćuczynienia (w późniejszym czasie kwotę zadośćuczynienia skorygowano na 4 mln. Euro).

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, wyrokiem z dnia 4 lutego 2013 r. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz W. D. (1), co do którego, postępowanie karne w/w sprawie IV Ds. 26/04/Sp umorzono łącznie 75.000 zł., z czego :

- 30.000 zł. tytułem odszkodowania,

-45.000 zł. jako zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie (sygn. akt III Ko 147/11).

Wyrok powyższy zaskarżyli pełnomocnicy W. D. (1), zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a polegające na nietrafnym ustaleniu, że:

- kwota 45.000, 00 zł. tytułem zadośćuczynienia za okres stosowania wobec wnioskodawcy tymczasowego aresztowania jest adekwatna do rozmiaru doznanych przez niego krzywd i czasu trwania niesłusznego tymczasowego aresztowania,

- zmiana umowy o sprzedaż praw autorskich i wydanie dzieła z dnia 10.05.2004 r. w zakresie kwoty wynagrodzenia nie wymagała dla swej ważności formy pisemnej, podczas gdy treść § 12 w/w umowy wymagała zachowania pod rygorem nieważności formy pisemnej dla wszelkich zmian w umowie,

- bezzasadne jest żądanie wnioskodawcy w zakresie zasądzenia na jego rzecz kwoty 22.680,00 zł. tytułem pokrycia szkody poniesionej przez wydawcę S. W. na skutek niezrealizowania umowy o sprzedaż praw autorskich i wydanie dzieła z dnia 10.05.2004 r. podczas gdy na wnioskodawcy ciąży wynikający z zawartej w dniu 25.06.2007 r. ugody obowiązek uiszczenia wskazanej wyżej kwoty na rzecz S. W.,

- bezzasadne jest żądanie wnioskodawcy w zakresie zasądzenia kwoty 140.174, 23 zł. tytułem odszkodowania za utracone zarobki, przy jednoczesnym ustaleniu przez Sąd I instancji, że opracowywane przez wnioskodawcę przed zatrzymaniem i osadzeniem projekty stanowiły potencjalnie istniejące możliwości zarobkowe wnioskodawcy.

Domagają się oni zmiany zaskarżonego wyroku przez podwyższenie:

- do 250.254, 23 zł. kwoty odszkodowania,

- do 4 mln. Euro kwoty zadośćuczynienia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja okazała się częściowo zasadna. Mianowicie - podzielono niektóre argumenty pełnomocników niesłusznie tymczasowo aresztowanego W. D. (1), że zaniżono zarówno wysokość przyznanego odszkodowania jak i zadośćuczynienia. Nie zmienia to jednak faktu, że korekta zaskarżonego wyroku jedynie w niewielkim stopniu uwzględnia skalę roszczeń aresztowanego W.D.. Roszczenia te bowiem, zwłaszcza w zakresie wysokości zadośćuczynienia, okazały się rażąco zawyżone.

Na uzasadnienie swego rozstrzygnięcia przedstawia Sąd Apelacyjny następujące argumenty:

1. Przede wszystkim mają rację apelujący pełnomocnicy, gdy zarzucają, że Sąd Okręgowy nie dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie szkody, poniesionej przez W. D. w następstwie zastosowanego wobec niego tymczasowego aresztowania. Przed uzasadnieniem wyrażonego wcześniej stanowiska, zauważyć jedynie należy, że we wniosku o odszkodowanie wskazuje się inny niż w zaskarżonym wyroku numer sprawy, w której areszt ten był stosowany. Mianowicie – we wniosku o odszkodowanie jest mowa o areszcie, stosowanym w sprawie IV Ds. 26/04/Sp Prokuratury Okręgowej w J., natomiast w zaskarżonym wyroku i jego pisemnym uzasadnieniu stwierdza się, iż zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie jest konsekwencją aresztowania, stosowanego w sprawie V Ds. 72/07/Sp Prokuratury Okręgowej w Ś.. Sprzeczność ta jest jedynie pozorna. Chodzi tu, bowiem każdorazowo o tę samą sprawę. Początkowo prowadziła ją Prokuratura Okręgowa w J.pod sygnaturą akt IV Ds. 26/04/Sp a kończyła Prokuratura Okręgowa w Ś. pod sygnaturą V Ds. 72/07/Sp. Areszt tymczasowy został wobec tego podejrzanego

zastosowany 16.02.2006 r. w sprawie IV Ds. 26/04/Sp, natomiast postanowienie o umorzeniu śledztwa wydano 8.06.2009 r. pod sygnaturą V Ds. 72/07/Sp. Świadczy o tym analiza akt sprawy V Ds. 72/07/Sp, a w szczególności:

- tom IV k. 667 i n. – postanowienie z dnia 16.02.2006 r. o tymczasowym aresztowaniu W. D.,
- tom XII k. 2319 – postanowienie z 11.08.2006 r. o uchyleniu tymczasowego aresztowania W.D.,
- tom XXIV k. 4524 i n. – postanowienie z dnia 8.06.2009 r. o umorzeniu śledztwa przeciwko W.D. w zakresie wszystkich zarzucanych mu czynów.

Wracając do meritum sprawy przypomnieć należy, iż pełnomocnicy aresztowanego W.D. żądają odszkodowania w łącznej wysokości 250.254, 23 zł. wyjaśniając, że na kwotę tę składają się 4 pozycje, a mianowicie:

- a) 45.000 zł. utrata wynagrodzenia wynikającego z umowy zawartej ze S. W. na wydanie książki (...), której autorem jest właśnie W.D.,
- b) 22.680 zł. – dług jaki ma W.D. względem w/w Sł. W., jako konsekwencja szkody wyrządzonej temu wydawcy w związku z niezrealizowaniem umowy o wydanie książki, o której wyżej mowa,
- c) 140.174, 23 – utracone zarobki jakie osiągnąłby W.D. w czasie gdy był tymczasowo aresztowany,
- d) 42.400 zł. – koszty leczenia i rehabilitacji po zwolnieniu z tymczasowego aresztowania.

Ad a) Sąd Okręgowy uwzględnił i to nie w pełnym zakresie jedynie tę pierwszą pozycję. Mianowicie – Sąd ten podzielił pogląd aresztowanego W.D., że w następstwie zastosowania wobec niego izolacyjnego środka zapobiegawczego, nie był on w stanie wywiązać się z umowy, zawartej 10.05.2004 r. z P.H. (...) o sprzedaż praw autorskich i wydanie książki pod tytułem (...). Wg Sądu Pierwszej Instancji żądający odszkodowania poniósł z tego powodu szkodę w wysokości 30 tysięcy złotych. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia dostrzeżono, że wg pisemnej umowy wnioskodawca miał otrzymać tytułem wynagrodzenia 45 tysięcy złotych, a nadto dodatkowo jeszcze pewne kwoty od ilości sprzedanych egzemplarzy tej książki (§ 5 umowy). Uznano jednak, że powyższy punkt umowy został w późniejszym czasie między stronami zmieniony cyt. „w trakcie ustnych uzgodnień na kwotę 30.000 zł.” (cytat ze strony 4 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Stanowiska powyższego nie sposób bezkrytycznie zaakceptować. Mają bowiem rację apelujący pełnomocnicy, gdy zwracają uwagę, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego nie uwzględnia postanowień § 12 przedmiotowej umowy. Mianowicie – stwierdza się tam, że wszelkie zmiany niniejszej umowy wymagają dla swej ważności formy pisemnej w postaci aneksu. Jest więc oczywistym, że te tzw. „ustne uzgodnienia” między autorem książki, a wydawcą byłyby bez znaczenia, gdyby doszło do wydania książki. W konsekwencji podzielono pogląd apelujących pełnomocników, że W. D. poniósł szkodę w wyniku nieotrzymania umówionego wynagrodzenia za wydanie książki w wysokości 45.000 zł. a nie w wysokości 30 tyś, złotych, jak to przyjął Sąd Okręgowy.

Ad. b) mają także rację apelujący pełnomocnicy wnioskodawcy, gdy wywodzą, że konsekwencją niesłusznego tymczasowego aresztowania jest także dług, jaki ma ten wnioskodawca względem wydawcy tj. S. W. w związku z niezrealizowaniem umowy wydawniczej, o której mowa w poprzednim fragmencie niniejszego uzasadnienia (k. 19 akt). Sąd Okręgowy ustala, iż w dniu 25.06.2007 r. między W.D. a Sł. W. zawarto ugodę, mocą której wnioskodawca zobowiązał się pokryć szkody, poniesione przez Sł. W. w wysokości 22.680 zł. jako konsekwencje niewywiązania się z umowy o wydanie książki (...). Jednocześnie Sąd ten stwierdza, że nie sposób traktować tego zobowiązania za szkodę, gdyż W. D. (1) ugody tej cyt. „do tej pory nie wykonał” (cytat ze strony 12 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Oczywiście – stwierdzenie to jest zgodne z zeznaniami W.D.. Nie zmienia to jednak faktu, że dług ten po stronie wnioskodawcy istnieje. Gdyby więc podzielić sposób rozumowania Sądu Okręgowego, wówczas po prawomocnym rozstrzygnięciu sprawy, W.D. nie miałby szans na zasądzenie w/w kwoty, mimo późniejszego wywiązania się z zobowiązania wobec Sł.W. , z uwagi na przesłankę z art. 17 § 1 p. 7 kpk (res iudicata). W konsekwencji uznano, że dług wynikający z ugody zawartej z Sł. W. w dniu 25.06.2007 r. także należy do szkody, będącej konsekwencją niesłusznego tymczasowego aresztowania, stosowanego w sprawie IV Ds. 26/04/Sp, (V Ds. 72/07/Sp).

Ad. d) Chybione są natomiast zarzuty apelujących pełnomocników, skierowane przeciwko stanowisku Sądu Okręgowego, że brak w sprawie dowodów świadczących o pogorszeniu stanu zdrowia W. D. (1), jako następstwa stosowanego wobec niego izolacyjnego środka zapobiegawczego. To na wnioskodawcy ciążył obowiązek wykazania, że takie konsekwencje w zakresie stanu zdrowia u niego wystąpiły. Sąd Okręgowy zasadnie wykazał, iż dowody zaoferowane przez wnioskodawcę okoliczności tej nie potwierdziły. Schorzenia, jakie u niego występują, są typowe dla osób w tym wieku. W apelacji nie przedstawiono takich argumentów, które podważyłyby stanowisko Sądu Okręgowego (patrz: strony 9 i 10 uzasadnienia zaskarżonego wyroku oraz brak argumentacji, kwestionującej stanowisko Sądu w uzasadnieniu apelacji).

W konsekwencji podzielono pogląd Sądu Okręgowego, że brak podstaw do zasądzenia na rzecz W. D. (1) kwoty 42.400 zł. jako rzekomych kosztów leczenia i rehabilitacji po zwolnieniu z tymczasowego aresztowania.

Ad. c) Podobnie oceniono zarzuty, skierowane przeciwko oddaleniu żądania wnioskodawcy w zakresie zasądzenia 140.174, 23 zł. rekompensaty rzekomych utraconych zarobków w okresie trwania tymczasowego aresztowania. Argumentacja przedstawiona w tym względzie w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, jest na tyle przekonująca a przy tym pełna, że nie wymaga uzupełnienia w niniejszym uzasadnieniu (patrz: strony 10-11 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Jest znamienne, że nawet w apelacji nie przedstawia się takich argumentów, które świadczyłyby o praktycznych możliwościach osiągnięcia przez W. D. w okresie tymczasowego aresztowania jakichkolwiek zarobków, nie mówiąc o takich, które przekraczałyby 20 tys. złotych w stosunku miesięcznym.

2. Częściowo zasadne okazały się zarzuty apelujących pełnomocników skierowane przeciwko wysokości zasądzonego W.D. zadośćuczynienia. Przypomnieć należy, iż był on tymczasowo aresztowany przez blisko 6 miesięcy (od 14.02.2006 r. do 11.08.2006 r.)

Sąd Okręgowy zasadnie zwraca uwagę na dolegliwości psychiczne i fizyczne jakich doznał wnioskodawca w tym czasie. Z drugiej równocześnie strony zgodzić się należy z tymi fragmentami pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w których zwraca się uwagę na trudności w należyтым ustaleni kwoty zadośćuczynienia, która rekompensowałaby krzywdę wynikłą z niesłusznego tymczasowego aresztowania. Akceptacja tych argumentów nie oznacza jednak podzielenia stanowiska Sądu Pierwszej Instancji, że kwota 45.000 zł. stanowi należyte finansowe odzwierciedlenie krzywdy doznanej przez W. D. w następstwie zastosowania tego izolacyjnego środka zapobiegawczego. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego właściwą w tym względzie będzie kwota 60.000 zł. i w tym zakresie także skorygowano zaskarżony wyrok. Podwyższono, więc kwotę zadośćuczynienia o 15 tysięcy złotych. Podzielono równocześnie pogląd Sądu Okręgowego, „że żądane zadośćuczynienie w kwocie 4 mln. Euro jest cyt. „znaczaco wygórowane” (cytat ze strony 8 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

3. W podsumowaniu więc powyższych rozważań, stwierdzić należy, że Sąd Apelacyjny skorygował wysokość zasądzonych odszkodowania i zadośćuczynienia o 52.680 zł. tj. do łącznej kwoty 127.680 zł. z czego:

a) 37.680 zł. to kwota korekty odszkodowania, z czego:

- 15.000 zł. to podwyższona kwota utraconego wynagrodzenia za niewydanie książki (...),

- 22.680 zł. to kwota długu W.D. wobec Sł.W. w związku niewywiązaniem się z zawartej umowy,

b) 15.000 zł. – to kwota o jaką podwyższono zadośćuczynienie zasądzone W.D..

Z powyższego wynika także, że nie uwzględniono dalej idących wniosków apelacji, domagających się zasądzenia wyższego odszkodowania i zadośćuczynienia. Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego oddalające w tym zakresie żądanie wnioskodawcy zostało więc utrzymane w mocy.

4. Orzeczenie o kosztach procesu za postępowanie apelacyjne ma oparcie w art. 554 § 2 kpk.